

АНОТАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ПІДГОТОВКИ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

1. НОРМАТИВНІ ДИСЦИПЛІНИ

«Сучасні тенденції філологічної науки»

Мета: формування необхідних теоретичних знань щодо особливостей гуманітарного знання, зокрема, сутності й природи сучасної філології, основних напрямів розвитку філологічної думки на етапі так званого «парадигмального зламу». Якомога глибше осягнення природи й особливостей гуманітарного знання загалом і його філологічної складової – зокрема.

Предмет: актуальні проблеми сучасної філології, нерозривно пов'язані з лінгвофілософським осмисленням феномена мови, літератури, фольклору, тенденціями парадигмального розвитку гуманітарної думки загалом і філологічної думки зокрема.

Зміст курсу:

- Визначення парадигмальних рис сучасної філології, основні концепції сутності й природи мови, літератури, фольклору.
- Виявлення рис і сутнісного наповнення сучасної методології гуманітарних наук, їхнє когнітивне, функціонально-динамічне, антропологічне та культурологічне наповнення.
- Основні концептуальні засади феноменології, герменевтики та рецептивної естетики, структуралізму, семіотики і постструктуралізму як методологічного підґрунтя сучасної філологічної науки.
- Засадничі проблеми зв'язку мови, людини, культури (в її текстово-дискурсивній діяльності) й визначення основних напрямів розвитку філологічної науки.
- Основні напрями розвитку таких актуальних напрямів сучасної філології, як філологічна семіотика, теорія мовленнєвої діяльності, теорія літературної та міжкультурної комунікації, неориторика й ін.
- Провідні тенденції розвитку сучасної філології та її нових зв'язків із гуманітарними та природничими науками.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на третьому курсі навчання.

«Науковий семінар»

Мета: вдосконалення навичок представлення власних наукових результатів (у тому числі іноземною мовою), аналізі доповідей інших науковців щодо нових результатів, концепцій і теорій, кваліфікованому веденні наукових дискусій.

Предмет: нові результати, концепції, теорії, підготовка наукової доповіді (текст, презентація), відповіді на питання, ведення дискусії.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант бере участь у науковому семінарі впродовж першого-четвертого років навчання.

«Філософія»

Мета: формування комплексу знань про головні особливості філософського й інтелектуального процесу в ХХ – на початку ХХІ століть у їхньому зв'язку зі сучасним цивілізаційним, соціальним, культурним і науковим поступом.

Предмет: світоглядне, духовно-практичне, морально-етичне і теоретичне відношення людини до реальності й головні інтелектуальні чинники її перетворення та суб'єктивного преображення особи.

Зміст курсу:

- Виникнення філософії та її актуальність: світогляд, філософія, метафізика і наука. Глобальні виклики перед розумом і філософією.
- Лінгвістичний поворот, витоки аналітичної філософії та її сучасний стан.
- Позитивістська й екзистенційна традиції в сучасній філософії як парадигмальні вияви саентизму й антисаентизму.
- Метафізика й онтологія в аспекті некласичної філософії.
- Природа знання, джерела його істинності й межі наукового пізнання.

- Проблематика розуму і свідомості та її осягнення у феноменології й герменевтиці.
- Філософія «втіленого розуму» в аспекті розвитку когнітивістики.
- Класична, неklasична та посткласична моделі розвитку науки.
- Філософська антропологія та проблема людини.
- Соціальна філософія і філософія історії та культури.
- Ситуація постмодернізму в сучасній філософії та її семіотична зумовленість.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на першому курсі навчання.

«Педагогічна практика»

Мета: вдосконалення знань, формування в аспірантів системи умінь самоорганізації педагогічної діяльності, набуття педагогічного досвіду організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі.

Предмет: практична педагогічна діяльність як викладача, адаптація до освітнього середовища вищого навчального закладу.

Зміст практики:

- Відвідування й аналіз навчальних занять, які проводять викладачі в закладі вищої освіти.
- Визначення концептуальних засад організації педагогічної діяльності у вищій школі.
- Ознайомлення з робочою програмою, змістом навчального курсу (за фахом).
- Планування структури, розробка методики та підготовка до проведення лекційних, семінарських, практичних занять.
- Підготовка навчально-методичного забезпечення освітнього процесу у вищій школі.
- Написання конспектів навчальних занять.
- Налагодження контакту й організація педагогічної взаємодії зі студентами.
- Проведення різних за формою навчальних занять.
- Аналіз занять, які провели колеги, та самостійно організованих навчальних занять.
- Організація самостійної роботи студентів.
- Впровадження в навчальний процес інноваційних освітніх технологій і авторських методик.
- Вироблення індивідуального стилю організації педагогічної взаємодії та навчально-пізнавальної діяльності студентів.
- Аналіз педагогічних ситуацій і самостійне прийняття рішень для вирішення проблем.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти проходять практику на третьому курсі навчання.

«Іноземна мова за фаховим спрямуванням»

Мета: формування мовної та мовленнєвої компетентностей аспірантів на рівні С 1, які забезпечать можливість вільно спілкуватися та ефективно реалізовувати науково-професійні цілі іноземною мовою.

Предмет: граматичні, стилістичні та дискурсивні аспекти іноземної мови науково-професійного спрямування.

Зміст курсу:

- Основні морфологічні та синтаксичні категорії іноземномовного наукового мовлення.
- Провідні характеристики наукового стилю.
- Засоби вираження певних комунікативних інтенцій.
- Техніки читання наукових текстів іноземними мовами.
- Формальні правила семантичних і текстових моделей породження висловлювань, притаманних науковій сфері.
- Техніки написання анотацій і рефератів.
- Підготовка презентації для міжнародної наукової конференції.
- Структура та композиція основних видів наукових текстів.
- Структура та композиція усних повідомлень на наукову тематику.
- Алгоритми написання наукових текстів.

- Види науково-професійної кореспонденції іноземними мовами.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на першому курсі навчання.

2. ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ АСПІРАНТА

«Методологія і методика філологічних досліджень»

Мета: формування практичних навичок і теоретичних передумов вивчення якісних та кількісних характеристик, ґрунтовне ознайомлення з історіографією розвитку підгалузей мовознавства у застосуванні до германських мов, а також методологічних і метанотаційних підходів до формування та дослідної апробації об'єктних зразків, із основами прикладної філософії науки у філологічних дослідженнях і реконструкціях доріжок філологічного пошуку й апробації випрацюваного дослідницького плану.

Предмет: мікро-, макро- та метамовний матеріал обраної мови у його можливих мовленнєвих, зокрема середовищних та ідіолектних, реалізаціях.

Зміст курсу:

- Вивчення спеціальної літератури, зокрема літератури нових системно-наукових жанрів із елементами інтерактивності й зразкового моделювання та повторення.
- Апробація вмінь із формування необхідних і достатніх умов та реалізацій власного дослідницького плану, сучасні підходи до лінгвістичної верифікації.
- Формування пошукових стратегій збагачення проблематики, епістемічні шляхи висунення лінгвістичних гіпотез.
- Категоризація та квантифікація лінгвістичних даних, спостережні та польові методи вивчення лінгвістичних об'єктів, методики оцінки в лінгвістичному аналізі, системно-кількісні методи аналізу.
- Специфіка дослідницької методики в основних галузях філологічних досліджень.
- Психологічні аспекти творчості й авторської методики в лінгвістиці.
- Формування потрібних навичок наукового опису сформованого матеріалу та варіантів академічного викладу отриманих результатів.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на першому курсі навчання.

«Стисла історія англомовного художнього перекладу: особистісний підхід»

Мета курсу: ознайомити з основними фактами та напрямками розвитку англомовної перекладацької традиції; розглянути особливості рецепції світової літератури, передусім творчості Т.Шевченка й І.Франка, в англомовному світі; висвітлити, якою мірою перекладні видання сприяють розвитку англійської мови та літератури.

Предмет: історія англомовного художнього перекладу в особистостях із акцентом на сутності перекладених творів та методів і способів перекладу.

Зміст курсу:

- Перші переклади в Англії. Діяльність короля Альфреда як перекладача. Дж. Чосер як перекладач.
- Англомовні перекладачі Біблії Дж. Вікліф і В. Тіндл. Збагачення виразових спроможностей англійської мови завдяки перекладам Біблії.
- Діяльність англійського першодрукаря В. Кекстона.
- Дж. Чепмен і переклад Гомерових епічних поем. Переклад творів французької літератури в XVII ст. Перекладацька діяльність і погляди Дж. Драйдена.
- Праця Е. Ф. Тайтлера «Нарис про принципи перекладу» (1791).
- Романтизм і Вікторіанська епоха в Англії (XIX ст.).
- Двадцяте сторіччя: переклад шедеврів світової літератури та розвиток перекладознавства.
- Роль перекладу у становленні США як держави.

- Релігійний і художній переклад як засіб творення національної американської культури.
- Перекладацька традиція в Канаді. Переклад під час англійського панування та після нього.
- Слабкий розвиток художнього перекладу й інтенсивний розвиток перекладу документів, законів та іншої правничої літератури.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Текст і контекст: семіотика культури і літератури»

Мета: формування необхідних теоретичних знань і практичних навиків, які дозволять інтерпретувати художній твір як багатшаровий і семіотично неоднорідний текст, його складні стосунки з культурним контекстом та з читацькою аудиторією.

Предмет: семіотика в методології літературознавства, застосування теорії тексту для аналізу художніх творів, відносини тексту і культурного контексту, культурні коди, зафіксовані в художньому творі.

Зміст курсу:

- Визначення понять «текст», «контекст», «семіотика», «семіотика культури».
- Теорії тексту, розроблені в межах класичного структуралізму, герменевтики, постструктуралізму.
- Семіотична концепція культури Ю.Лотмана.
- Семіотичні дослідження та художня творчість У.Еко.
- Інтерпретація художнього твору крізь культурний контекст (на прикладі творів західноєвропейської літератури ХХ – початку ХХІ століття).

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Сучасні методи дослідження античного художнього тексту»

Мета: формування необхідних теоретичних знань і практичних навиків, які дозволять здійснювати аналіз античного художнього тексту з урахуванням і напрацювань класичної філологічної традиції, й методів сучасного літературознавства.

Предмет: історія виникнення та розвитку класичного філологічного підходу до вивчення художнього тексту. Зв'язок класичного філологічного підходу та сучасних літературознавчих підходів. Витоки сучасних літературознавчих концепцій в античних теоріях поезії та у практиках філологічного вивчення тексту. Можливості та обмеження в застосуванні до античних художніх текстів класичного філологічного підходу, з одного боку, і сучасних літературознавчих методів – з іншого.

Зміст курсу:

- Філологія та літературознавство в античності й у сучасній науці. Літературний твір як предмет античної «Поетики» й античного філолога. Античний художній твір як предмет філології та сучасного літературознавства.
- Народження філології в Александрії. Перші професійні філологи. Початки та розвиток філологічного підходу до вивчення тексту. Філологія та Середньовіччя. Біблійна герменевтика. Філологія та гуманісти епохи Ренесансу. Філологія та позитивізм. Філологія та біографічний підхід. Виникнення та розвиток «нових» філологій. Філологічний підхід у сучасній класичній філології та поза нею.
- Підхід класичної філології до тексту. Коментар як вихідний жанр класичного філологічного опрацювання тексту. Критика тексту. Текстологія. Поняття тексту в класичній філології та в сучасних літературознавчих теоріях тексту.
- Сучасні теорії жанру та класичнофілологічне вивчення спільних місць, жанрових моделей, «впливів». Жанр в античній і в сучасній літературі. Жанр і модус художності.
- Сучасні теорії стилю та класичне філологічне вивчення «стилістичних засобів». Античні теорії стилю.

- Автор і твір у структуралізмі, деконструктивізмі, психоаналізі, феноменології, позитивізмі, філології.
 - Текст і позатекстовий контекст у сучасному літературознавстві й у класичній філології.
- Місце дисципліни у структурі курсу:** аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Актуальні проблеми франкознавства»

Мета: формування теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для осмислення, систематизування, інтерпретації, застосування в науковій практиці найвагоміших досягнень франкознавства в контексті українського й іноземного літературознавства.

Предмет: історія, основні вектори розвитку, теорія та методологія, основні концепції, жанрово-стильові пошуки, порівняльні виміри франкознавчої науки.

Зміст спецкурсу:

- Зародження, становлення та розвиток франкознавства. Проблеми періодизації. Михайло Возняк – фундатор франкознавства. Іван Денисюк і Львівська школа франкознавства.
- Прижиттєве франкознавство. Іван Франко у критиці свого часу. Полеміка з сучасниками.
- Франкознавство 30-их років ХХ ст. Іван Франко в оцінці неокласиків. Вульгарно-соціологічне франкознавство. Між двох ідеологій: Іван Франко і Західна Україна.
- Назустріч 100-літньому ювілею. Франкознавство 50-их років ХХ ст. Діаспорне франкознавство.
- Від «застою» до «перебудови». Франкознавство 60–80-их років ХХ ст. Міжнародний конгрес «Іван Франко і світова культура».
- Франкознавство в незалежній Україні. Звільнення від ідеологічних пут. Переосмислення минулого. Нове прочитання Франкової спадщини. Досягнення та перспективи франкознавства.
- Бібліографії Івана Франка.
- Проблеми наукової біографії та світогляду Івана Франка. Літопис життя і творчості. Франківська енциклопедія. Франкознавчі збірники.
- Іван Франко та його оточення. Документи, спогади, епістолярій.
- Проблеми текстології. Багатотомні видання творів Івана Франка.
- Поетика мистецької спадщини Івана Франка (поезія, проза, драматургія).
- Іван Франко – перекладач світової літератури.
- Науково-методологічні концепції Івана Франка. «Франкізм» – філософська система Івана Франка.
- Іван Франко – літературознавець, літературний критик, фольклорист, етнолог, мовознавець, історик, економіст, журналіст, видавець.
- «Білі плями» франкознавства.
- Іван Франко у світовому культурно-мистецькому просторі.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Актуальні питання сучасного українського та германського термінознавства»

Мета курсу: подати основні відомості про термін як складовий компонент фахової мови; виявити ознаки міжфахової кореляції терміна, визначити семантичні особливості термінів гуманітарної сфери в неспоріднених мовах і на цій основі з'ясувати національні особливості термінів у кожній мові.

Предмет курсу: Пізнання загальних особливостей термінів як специфічних мовних знаків у науковому стилі; виявлення їхньої специфіки в зіставленні з іншими одиницями мови та мовлення; вивчення закономірностей термінотворення в різних мовах.

Зміст курсу:

- Термінознавство як наука. Його основні напрями та школи.

- Методи і форми термінологічної роботи.
- Огляд наукової літератури з термінознавства.
- Проблема значення смислу терміна в гуманітарних науках.
- Семантико-функціональний простір гуманітарного терміна.
- Термін. Термінологія. Номен. Номенклатура. Поняття терміносистеми.
- Парадигматика та синтагматика термінів у неспоріднених мовах.
- Основні способи термінотворення.
- Термінологізація, транстермінологізація, детермінологізація.
- Національне чи інтернаціональне в терміносистемах? Калькування термінів.
- Термінографія як наука про творення термінологічних словників. Історична термінографія.
- Функціональний підхід до вивчення терміносистем.
- Проблеми українського термінознавства на сучасному етапі.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Комплексне вивчення мов, літератур, культур, ментальностей слов'янських народів»

Мета: формування необхідних теоретичних знань і практичних навичок, які дозволять систематизувати й залучити до широкого гуманітарного контексту спеціальні знання, набуті під час навчальної підготовки; проводити науково-дослідну роботу в сфері сучасної славістики (лінгвістичний і літературознавчий напрями).

Предмет: сучасний стан методологічної сфери наукового пізнання загалом, гуманітарного пізнання та науки про мову, літературу і культуру слов'янських народів у контексті сучасних змін методологічної сфери людського мислення та діяльності, її кореляції з класичними уявленнями про філософію, науку та методологію; засадничі, найбільш релевантні мовознавчі, літературознавчі, культурознавчі теорії, які дозволяють створити комплексне уявлення про національну специфіку слов'янських мов і літератур з увагою до особливостей ментальності.

Зміст курсу:

- Звернення сучасних лінгвістичних досліджень до антропологічних парадигм.
- Взаємодія індивідуального та загального образів світу в різних культурах.
- Концепти. Концептосфера.
- Комунікативні стратегії й тактики.
- Гендерні дослідження.
- Соціолінгвістичні дослідження.
- Вивчення терміносистем фахових мов
- Мовна глобалізація.
- Роль усної народної творчості як індикатора окремішності «слов'янського світу».
- Специфіка національної картини світу слов'янських народів, її відображення в різних сферах культури.
- Слов'янські народи в період формування національних наративів. Гердерівська теорія і слов'янські культури.
- Слов'яни між Візантією і Римом: релігійний чинник формування ідентичності.
- Гендерний аспект дослідження слов'янських мов і літератур.
- Вплив глобалізації на розвиток слов'янських культур.
- Цивілізаційні зміни та слов'янські народи.
- Посттоталітарна спадщина і транзитні явища у слов'янських культурах.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Науково-методологічні засади сучасної фольклористики»

«Актуальні проблеми сучасної теоретичної лінгвістики»

Мета: формування необхідних теоретичних знань щодо сутності й природи мови, основних напрямів розвитку теоретичного мовознавства на сучасному етапі, які дозволять інтерпретувати явища різних мовних сімей, груп і підгруп, зрозуміти основні концепції та тенденції парадигмального розвитку сучасної науки про мову.

Предмет: теоретичні основи сучасної лінгвістики, нерозривно пов'язані з лінгвофілософським осмисленням феномену мови, тенденціями парадигмального розвитку гуманітарної думки загалом і філологічної думки – зокрема, а також зі сутнісним функціонально-комунікативним і прагматичним поворотом лінгвістики останніх десятиріч.

Зміст курсу:

- Найважливіші підходи до сутності й природи мови в сучасній лінгвістиці.
- Парадигмальні риси сучасної лінгвістики, основні концепції сутності й природи мови.
- Риси та сутнісне наповнення сучасної лінгвометодології, її когнітивне, функціонально-динамічне, антропологічне і культурологічне наповнення.
- Основні концептуальні засади лінгвістичної герменевтики та феноменології як методологічного підґрунтя сучасної науки про мову.
- Засадничі проблеми зв'язку мови, людини, культури й основні напрями розвитку менталінгвістики, етнолінгвістики та лінгвокультурології.
- Основні напрями розвитку сучасної лінгвістики: лінгвосеміотика, металінгвістика, когнітивна лінгвістика, комунікативна лінгвістика, лінгвістична прагматика й ін.
- Основні тенденції розвитку сучасної лінгвістики та її нові зв'язки з гуманітарними і природничими науками.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Теоретична рамка пост(модерну)»

Мета: загальне осмислення модерної епохи в розвитку культури та літератури, визначення підставових світоглядних позицій, естетичних засновків і орієнтирів. Огляд теорії літератури як способу модерного мислення, аналіз проблемного й тематичного поля, розгляд основних концептів і художніх пропозицій.

Предмет: основні концепції культури та літератури модерну/модернізму, теорія літератури як пошук мови самоопису нової епохи, шляхи становлення і внутрішньої диверсифікації модерної літератури, національні різновиди модернізму, стосунки між модернізмом та постмодернізмом.

Зміст курсу:

- Епоха модерну й естетика модернізму: основні підходи, визначення та періодизації.
- Теорія літератури на тлі класичної поетики: пошуки мови самоопису модерної літератури.
- Література як модус існування мови.
- Література як результат діяльності людської психіки.
- Література як особливий вид повідомлення.
- Література як поле владних стосунків.
- Характеристика основних проблем і концептів літературознавства кінця ХХ – початку ХХІ століття.
- Постмодернізм як продовження та заперечення модерної епохи.
- Антропологічний підхід до літератури: колективний досвід і робота уяви.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Основні напрями лінгвістичних досліджень ХІХ-ХХІ ст.»

Мета: ознайомлення з провідними лінгвістичними теоріями та школами ХІХ-ХХІ ст., узагальнення і розширення знань із проблем суті, розвитку, структурної організації та функціонування мови, формування необхідних теоретичних знань і практичних навичок для

здійснення самостійних філологічних досліджень, засвоєння методології та методики дослідження мови.

Предмет: зародження і розвиток філологічної думки, провідні лінгвістичні напрями та школи, їхні представники.

Зміст курсу:

- Зв'язок мовознавства з міфологією, філософією, філологією, історією, психологією.
- Зародження історично-порівняльного мовознавства та натуралізму.
- Лінгвістичні погляди В.Гумбольдта і неогумбольдтіанство.
- Психологічний напрям у мовознавстві.
- Натуралістичний напрям у порівняльно-історичному мовознавстві.
- Основні напрями мовознавства другої пол. XIX ст.
- Романтизм і молодограматизм.
- Структуралізм і генеративізм.
- Лінгвістичні парадигми сучасного мовознавства.
- Історія лінгвістичних учень у Львівському університеті.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Методи перекладознавчих досліджень»

Мета: формувати потрібні теоретичні знання та практичні навички, які дозволять інтерпретувати лексико-семантичні й жанрові характеристики тексту з погляду перекладознавчого аналізу, виводити закономірності відтворення мовних одиниць у перекладі та положення оцінки якості перекладу.

Предмет: теоретичні основи випрацювання семантико-текстологічної моделі аналізу тексту, аналітичний інструментарій у критиці перекладу, найновіші методи філологічного аналізу та їхнє застосування в перекладознавстві.

Зміст курсу:

- Теорія та критика перекладу як галузі перекладознавства: ключові поняття й найновіші тенденції розвитку.
- Історія перекладознавчого аналізу. Обґрунтування принципів оцінки перекладів.
- Види та жанри перекладу. Своєрідність внутрішньомовного перекладу. Особливості релігійного перекладу.
- Когнітивні моделі аналізу (концептний аналіз; етимологічний аналіз; дискурсний аналіз). Погляди Роналда Ленекера на когнітивну семантику як на модель перекладознавчого аналізу.
- Комунікативні аспекти оцінки перекладів. Принципи теорії релевантності. Нарация і текстові категорії крізь призму перекладу.
- Оцінка перекладів крізь призму культурної аксіології.
- Постколоніальна теорія перекладу.
- Етнографічний підхід до текстологічного аналізу перекладу.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Поетика прозових жанрів (на прикладі західноєвропейських літератур Нового і Новітнього часу)»

Мета: формування теоретичних і методологічних знань та навичок аналізу художньої прози, розуміння естетики художнього твору, його поетологічної специфіки й новаторського характеру.

Предмет: історія західноєвропейської прози XVIII-XX століть, жанрові особливості творів художньої прози, розвиток літературних прозових форм у національних літературах Західної Європи.

Зміст курсу:

- Теорії малих прозових форм, розроблені в українському й іноземному літературознавстві.
- Теорії роману, розроблені в українському й іноземному літературознавстві.
- Найважливіші художні тенденції розвитку малих прозових жанрів у західноєвропейських літературах XVIII-XX століть.
- Основні етапи розвитку роману XVIII – XX століть, досягнення західноєвропейських письменників у становленні жанру, жанрові різновиди роману.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Поетика наративу: методологічний аспект»

Мета: ознайомлення з наратологією як із літературознавчою методологією, відпрацювання навичок фахового аналізу художнього тексту з позицій наратології; вдосконалення рівня фахової підготовки літературознавця-дослідника, створення сприятливих умов для підготовки дисертаційного дослідження з урахуванням найновіших здобутків сучасного наукового знання в ділянці літературознавства, зокрема, наратології.

Предмет: наратологія як літературознавча методологія; практика поетологічного аналізу.

Зміст курсу:

- Наратологія: статус теорії. Основний дефінітивно-поняттєвий апарат наратології. Наративність і її провідні наукові концепції.
- Наратив як теоретичне поняття. Наратологія як наукова дисципліна.
- Наратологія та структуралізм. Наратологія та герменевтика. Наратологія та рецептивна поетика. Наратив і семіотика.
- Наратив і дискурс. Наратив і розповідна перспектива.
- Теорія прози в контексті наратології.
- Композиція в наратологічній концепції.
- Основні наративні рівні художнього тексту.
- Наративні типології та класифікації (теоретичний аспект).
- Наративна стратегія (поняття, смисли). Типологія художнього наративу. Наратив прози. Теорія роману в контексті наратологічних досліджень.
- Поетика в методології дослідження наративу. Аналіз художнього тексту (твору) в термінологічному полі наратології.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Античні тексти: критика та герменевтика»

Мета: формування необхідних теоретичних знань, критичних навичок, які дають змогу з позицій сучасного мовознавства інтерпретувати різножанрові античні тексти, на необхідному науковому рівні здійснювати їхній критичний аналіз, виявляти їхню специфіку, структурні, лексичні, граматичні, стилістичні та метричні особливості.

Предмет: теоретичні засади критики та герменевтики різножанрових античних текстів, механізми лінгвістичної герменевтики як засіб виявлення їхнього значеннєвого смислу.

Зміст курсу:

- Атрибуція тексту як проблема текстології. Предмет, суб'єкт, основні принципи, завдання та прийоми критики тексту.
- Інтерпретація тексту і контекст (соціальний, духовний, культурний).
- Герменевтика як методологія гуманітарного пізнання.
- Лінгвістична герменевтика як мистецтво тлумачення та перекладу стародавніх текстів, що базується на різнорівневому дослідженні їхньої мови.
- Виявлення екстралінгвістичних параметрів і функціонально-стильової приналежності тексту.
- Аналіз семантичного простору тексту.

- Структурна та комунікативна організація тексту.
- Характеристика прийомів актуалізації смислу в текстах античних авторів (вибір лексичних одиниць, синтаксичних структур, художніх засобів і стилістичних прийомів).

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Книжна українська поезія: бароко і необароко»

Мета: формування необхідних теоретичних і практичних підходів до вивчення парадигм книжності в поезії українського бароко й необароко, які дозволять систематизувати й осмислити природу барокового тексту, основні джерела книжності та форми їхньої трансформації в модерній українській поезії ХХ ст.

Предмет: поезія українського бароко й необароко, онтологія та метафізика тексту, зумовленість структури християнськими й античними джерелами, авторитет письма, образ книги, барокові композиції. Інтерпретація барокової традиції в поезії ХХ ст.

Зміст курсу:

- Старозавітні та новозавітні книги Святого Письма в текстах українського бароко й необароко.
- Переклади як студії візантійських джерел та джерело образів. «Пригадування» античних сюжетів, імен і топонімів – проектування аналогій. Послідовність і зміни в інтерпретації.
- Проблематика дослідження барокового тексту. Література як філософія (барокова парадигма). Онтологія та метафізика. Проба на відповідність літературознавчих підходів. «Реабілітація» барокового тексту у світлі «нової» української літератури.
- Раннє українське бароко: кін. ХVІ – 30-ті роки ХVІІ ст. Мотиви та сюжети. Онтологія раннього барокового тексту. Дескриптивна функція геральдичних віршів. Святе Письмо, твори Отців Церкви, античні алюзії в пам'ятках острозької школи. Дійсність як справдження Написаного, або «Метафізика» дійсності.
- Джерела львівської «Просфонемі». Візантійська поетика у львівських текстах. «Чиста» метафізика та чуттєве переживання різдвяного, великоднього і богородичного сюжетів. Згадки про риторику, «фігури сенсу» в Йоаникія Волковича.
- Тотожність життєвого та літературного («книжного») сюжетів. Жанр ляменту.
- Кирило-Транквіліон Ставровецький: «археологія» «Перла многоцінного».
- Дух письма в пам'ятках Києво-Могилянської академії. «Літерний і числовий містицизм» у творах Івана Величковського та Дмитрія Туптала. «Проглас» Кирила: час проявлень. Завіршувати написане: спроба епосу.
- Григорій Сковорода: повернення до джерел. Святе Письмо й античні пошуки істини. Розуміння як основа поетики, або Інакше про герменевтику та поетику. Неподібна подібність. Аспекти онто-поетики.
- Бароковий код української літератури ХІХ-ХХ ст. Шевченко і Франко.
- Необароко. Проблеми та принципи дефініції. Джерела, світогляд, традиція, апеляція до барокових імен.
- Різновиди українського необарокового письма: поезія Павла Тичини, Богдана-Ігоря Антонича, Юрія Липи, Ігоря Калинця й ін.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Загальна ономастика»

Мета: сформувані необхідні теоретичні знання щодо сутності й природи власної назви, ономастичних теорій, ознайомити з терміносистемою ономастики, методами дослідження онімів, галузями ономастики та проблемами, які пов'язані з функціонуванням імені в суспільстві.

Предмет: Онімна система як специфічний пласт мовних знаків; виявлення їхніх особливостей; вивчення закономірностей назвотворення.

Зміст курсу:

- Сутність і природа оніма.
- Апелятив і його онімізація.
- Синхронія та діяхронія в ономастиці.
- Визначальні ономастичні теорії.
- Історія ономастики.
- Ономастичні школи України.
- Методи та способи дослідження власних назв.
- Термінний корпус ономастики.
- Стан вивчення власних назв у славистиці й у світовій практиці.
- Типологія онімів.
- Онімна ареалогія.
- Антропоніміка.
- Топономастика.
- Літературна ономастика.
- Власна назва і суспільство.
- Ономастична лексикографія.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Актуальні тенденції розвитку славистики в умовах глобалізації»

Мета: формування необхідних теоретичних знань і практичних навичок, які дозволять систематизувати й осмислити, а згодом – інтерпретувати й застосувати в науковій практиці найвагоміші досягнення славистики у контексті світового літературознавства та філософських концепцій постмодерну.

Предмет: засадничі, найбільш релевантні літературознавчі теорії постмодерного періоду, які в період розвитку глобалізаційних процесів стали ключовими векторами розвитку славистичної літературознавчої науки.

Зміст курсу:

- Славистика в епоху становлення постмодерного світогляду. Зміни аксіологічних і онтологічних реперів.
- Філософські засновки постмодерного літературознавства. Глобалізаційні впливи на розвиток славистики.
- Структуралізм і його роль у формуванні постмодерної славистики.
- Постструктуралізм і деконструкція: нові підходи до аналізу літературних творів славистичного кола.
- Семіотика у слов'янському літературознавстві.
- Читач і текст: філософія читання та рецептивні читацькі практики в літературознавстві слов'янських народів.
- Гіпертекст і гіпертекстуальність у дослідженнях літературознавців-славистів.
- Феміністична критика та розвиток інструментарію аналізу «жіночого письма»: погляд славистів.
- Постколоніальні студії та місце славистики в них.
- Посттоталітарні студії як один із напрямків сучасної славистики.
- Питання історії літератури в постмодерному світлі: особливості славистичної рецепції та інтерпретації.
- Інтермедійність і її вивчення у славистичному літературознавстві.
- Проблеми генології в постмодерній славистиці.
- Питання національної самобутності й універсальності в постмодерний період: славистичний досвід.

- «Галактика Гутенберга» й «Галактика Гейтса»: цивілізаційні зміни та їхнє осмислення у славістиці.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Текстологія»

Мета: комплексний виклад актуальних питань сучасної текстології в її історичному розвитку, що передбачає розгляд основних понять і термінів, характеристику всіх типів видань (зокрема академічних і науково-популярних), вироблення практичних навиків підготовки до друку літературних та фольклорних творів, зокрема власноруч записаних.

Предмет: осмислення засадничих проблем текстології, зокрема в контексті дискусії про її місце в системі інших філологічних дисциплін; з'ясування місця та ролі текстології щодо таких наук, як джерелознавство й археографія; практична текстологія та справа видання академічних зібрань творів української класики і народнопоетичної творчості.

Зміст курсу:

- Текстологія в сучасному літературознавстві та фольклористиці, зокрема в контексті дискусій про її місце в системі інших філологічних дисциплін.
- Філологічний метод у літературознавстві та значення для нього текстології як дисципліни, що «вивчає і встановлює історію тексту усної народної творчості, давньої писемності, рукописних та друківаних документів задля їх верифікації, подальшого дослідження, тлумачення, з'ясування творчої генези, атрибуції і вірогідної публікації» (Ю.Ковалів).
- Розгляд основних етапів розвитку текстології як науки.
- З'ясування особливостей текстології стосовно об'єкта її аналізу: фольклор, давня, середньовічна, нова та новітня література.
- Суть основних термінів сучасної текстології, зокрема «текст», «твір», «рукопис», «список», «автограф», «чернетка», «авторизований список», «копія», «редакція», «архетип», щодо історії тексту.
- Характеристика основних видів видань творів народнопоетичної творчості й літератури, зокрема наукових (дипломатичних і критичних) та науково-популярних.
- Основні засади транскрипції фольклорного та літературного текстів, їхньої підготовки до публікації.
- Реконструкція фольклорних і літературних текстів, відмінності реконструйованих та фальсифікованих текстів.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Мова, людина і суспільство в постструктурній лінгвістиці»

Мета: формування теоретичних знань, опанування методики аналізу, виховання критичного мислення до питань взаємодії *мови, людини та суспільства* в умовах постструктурного мовознавства як шляху від системно-структурного аналізу до нової функціонально і когнітивно орієнтованої парадигми, що розкриває цю взаємодію з допомогою антропоцентризму, функціоналізму, експансіонізму й експланаторності як нових принципів опису мови.

Предмет: кореляції мова / *мовний елемент* – *соціальний факт*, їхні зміни під впливом екстралінгвістичних чинників та особливості формування методики аналізу в постструктурному мовознавстві.

Зміст курсу:

- З історії вивчення взаємодії *мова-людина-суспільство*: системно-структурна парадигма.
- Комунікативний підхід до аналізу взаємодії: ресурси постструктурної лінгвістики.
- Теорія, методи аналізу, категорійна база соціолінгвістики.
- Теорія, методи аналізу, категорійна база психолінгвістики.

- Теорія, методи аналізу, категорійна база лінгвістики тексту.
- Теорія, методи аналізу, категорійна база медіалінгвістики.
- Теорія, методи аналізу, категорійна база комунікативної лінгвістики.
- Теорія, методи аналізу, категорійна база сугестивної лінгвістики.
- Теорія, методи аналізу, категорійна база прагмалінгвістики.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Контактно-генетичні та типологічні форми міжлітературних взаємин»

Мета: визначення місця та ролі порівняльного літературознавства серед літературознавчих дисциплін, освоєння термінологічної системи компаративістики для дослідження явищ національної літератури в міжнаціональному літературному контексті, пізнання закономірностей світового літературного процесу.

Предмет: порівняльне літературознавство як галузь у системі літературознавчих дисциплін із власною методологією та методикою; зв'язок компаративістики з історією і теорією літератури, провідні напрями порівняльних досліджень, типи та форми міжлітературного й міжкультурного діалогу.

Зміст курсу:

- Основні віхи становлення порівняльних студій, провідні концепції сучасних компаративних шкіл.
- Внесок українських учених у розробку теоретичних засад і практичних прийомів міжлітературних взаємозв'язків.
- Провідні напрями порівняльних досліджень: контактно-генетичний і типологічний.
- Роль художнього перекладу в системі міжлітературних зв'язків.
- Зіставний (типологічний) підхід до літературних явищ.
- Тематологічний тип літературних спорідненостей на рівнях: мотив, сюжет, нарація. Традиційні сюжети.
- Рівень компаративної генології та динаміки стильової взаємодії в розвитку літератур. Трансформація та дифузія жанрів.
- Характеристика міждисциплінарних підходів до літератури. Мистецтво слова серед інших видів мистецтв.
- Концепція інтертекстуальності в сучасному порівняльному літературознавстві. Форми вияву міжтекстуальних відношень.

• Імагологія як мультидисципліна літературної компаративістики. Проблема національного характеру та національні образи світу. Конфліктність і діалогічність культур.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Еволютивні тенденції в лексиці романських мов і їх порівняльно-типологічна характеристика»

Мета: формування необхідних теоретичних знань і практичних навиків, які дозволять самостійно та креативно інтерпретувати науково-філологічні й теоретико-практичні проблеми сучасної лінгвістики та сучасного словотвору.

Предмет: розгляд методологічних принципів системного синхронічного підходу до вивчення дериваційних явищ із метою аналізу словотвірних процесів, які виявляють закономірності розвитку французької та інших романських мов.

Зміст курсу:

- Короткий історичний огляд поглядів представників різних лінгвістичних шкіл на лексикологію та словотвір. Методи дослідження.
- Лексична (дериваційна) морфологія. Фундаментальні поняття: форма та значення слів; фонологія та семантика; лексичні морфеми, категорії лексичних морфем, лексична креативність; рекурсивність операцій.

- Словотвір і лінгвістична мотивація в діахронії та синхронії, концепт мотивації Ф.де Сосюра, мотивація та етимологія, типи мотивації, демотивація та ремотивація.
- Поняття лінгвістичної системи. Місце та статус словотвору в лінгвістичній системі, його міжрівневий характер.
- Система словотвору. Базові поняття системи словотвору: похідність, словотвірні відносини, словотвірна структура, словотвірне значення, словотвірна опозиція.
- Характеристика основних одиниць системи словотвору як елементарних (твірна основа та словотворчий афікс) і комплексних (словотвірна модель, словотвірний тип, словотвірна парадигма, дериваційне поле тощо).
- Продуктивні моделі й типи лексико-семантичних груп номінальної ад'єктивної та вербальної деривації.
- Нові афікси творення неодериватів. Нові форми номінальних композитів (синапсія, слова-валізи, акроніми). Еволютивні тенденції сучасного словотвору.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Грецька мова періоду койне»

Мета курсу: оволодіти навиками перекладу й аналізу форм койне.

Предмет: вивчення особливостей форм койне на різних мовних рівнях.

Зміст курсу:

- Історія виникнення койне та її характерні особливості.
- Джерела вивчення койне.
- Фонетичні, морфологічні, синтаксичні особливості койне.
- Лексика та словотвір койне.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Жанри і жанровий аналіз»

Мета: формування необхідних теоретичних знань про жанри нелітературної комунікації та практичних навиків жанрового аналізу текстів різних типів.

Предмет: жанри нелітературної комунікації в теоретичному ракурсі; методологічні принципи, методи та процедури жанрового аналізу.

Зміст курсу:

- Еволюція жанрознавства; трактування сутності жанрів у сучасних гуманітарних напрямках і лінгвістичних школах (новій риториці, функціональній стилістиці, лінгвістиці тексту, когнітивній лінгвістиці, дискурсознавстві, комунікативній лінгвістиці, лінгвістичній генології).
- Жанри як соціокомунікативні явища.
- Жанри як соціокогнітивні явища.
- Жанри як вербально-текстові феномени.
- Категоріальні аспекти жанрів.
- Співвідношення категорії «жанр» із іншими провідними поняттями сучасної лінгвістики.
- Жанри й інтертекстуальність.
- Жанрові класифікації. Поняття «жанросфери» та «жанрового ландшафту».
- Метамова сучасного жанрознавства.
- Методологічні підходи до жанрового аналізу. Текстосентричні процедури жанрового аналізу.
- Етнографічні методи та процедури жанрового аналізу.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Аналіз англomовного дискурсу»

Мета: ознайомити аспірантів із поняттям дискурсу як центральної категорії міжособистісного спілкування та комунікації загалом і сформуванню теоретичні знання та практичні навички, які дозволять моделювати дискурс як ситуацію інформаційного обміну і впливу.

Предмет: розгляд можливості створення теорії використання мови через аналіз семіотичних процесів, які реалізуються в різних видах дискурсивних практик.

Зміст курсу:

- Історія становлення поняття дискурсу. Дискусійні питання та підходи до аналізу.
- Семіотичний підхід. Дискурс як вияв мови у вигляді емпіричного знака – тексту (тобто реалізація тексту в «живому» мовленні). Актуалізований текст на відміну від тексту в аспекті його формально-граматичної структури.
- Лінгвокультурний підхід. Дискурс як текст, утворений унаслідок мовленнєвої діяльності представників певної лінгвокультурної спільноти. Текст у сукупності його лінгвістичних параметрів і соціокультурного контексту.
- Лінгвокогнітивний підхід. Дискурс як когнітивний процес, пов'язаний із реальним творенням мовлення. Текст як кінцевий результат процесу мовленнєвої діяльності, що набуває певної завершеної (й зафіксованої) форми.
- Лінгвопрагматичний підхід. Дискурс як інтерактивна діяльність учасників спілкування, що передбачає використання різних комунікативних стратегій і їхнє вербальне та невербальне втілення у практиці спілкування.
- Соціолінгвістичний підхід. Дискурс як соціолінгвістичний феномен комунікативного середовища, який характеризується спільністю світу, що його «будує» впродовж розгортання дискурсу його продуцент та інтерпретує його реципієнт.
- Структура дискурсу і текстово-дискурсивні категорії.
- Одиниці дискурсу в різних програмах його аналізу.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Німецькомовна спадщина Івана Франка»

Мета: формування необхідних теоретичних знань і практичних навичок, які дозволять інтерпретувати німецькомовну художню, публіцистичну, літературно-критичну, перекладознавчу й епістолярну оригінальну та перекладну спадщину І. Франка в контексті розвитку європейського культурного процесу XIX-XX ст.

Предмет: тематика, жанрові характеристики творів, перекладознавча концепція Івана Франка, особливості німецькомовного епістолярного стилю.

Зміст курсу:

- Жанрова характеристика німецькомовної спадщини Івана Франка.
- Провідна тематика німецькомовних творів Івана Франка.
- Німецькомовна публіцистика Івана Франка.
- Німецькомовна проза Івана Франка.
- Німецькомовна поезія Івана Франка.
- Німецькомовне листування Івана Франка.
- Перекладознавча концепція Івана Франка.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Західноєвропейський роман XX століття»

Мета: формування необхідних теоретичних знань і практичних навичок аналізу творів романного жанру, розуміння загальних тенденцій і поетологічних модифікацій у розвитку західноєвропейського роману XX століття.

Предмет: теоретико-методологічні основи вивчення жанру роману, загальні тенденції розвитку жанру роману в літературах Західної Європи у XX столітті.

Зміст курсу:

- Історія формування теорії роману, її термінологічний словник у західноєвропейському літературознавстві XVIII-XIX століть.
- Теорії роману XX століття.
- Основні етапи розвитку роману XX століття, специфіка та діалектика формування жанрових різновидів роману.
- Досягнення західноєвропейських представників модернізму в оновленні романного жанру.
- Художні постмодерністичні принципи, реалізовані в поетиці західноєвропейського роману другої половини XX століття.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Українська література періоду міжвоєнтя (1914-1941): Розстріляне відродження»

Мета: формування історико-літературних і теоретичних знань та практичних навиків осмислення літературного процесу доби «Розстріляного відродження» з метою наступної інтерпретації складних явищ літературного та філософсько-естетичного характеру як екзистенціалізму в модерній літературі вказаного періоду.

Предмет: художні твори в контексті естетичних напрямків конструктивізму, екзистенціалізму, експресіонізму, футуризму.

Зміст курсу:

- Літературознавство в добу модернізму зі змінами герменевтики й аксіології.
- Естетично-філософські напрямки в літературі модернізму як свідчення нового мислення митців слова.
- Опір оприявленого художнього слова (текст) режимові з його глобальним контролем і жорстким тиском на митців.
- Система художнього світу в протистоянні реальній загрозі для життя й вільної творчості. Іноказання, підтекст, міфологізація в художній інтерпретації буття людини.
- Відступ на задній план «традиційної» естетики в дослідженні літературного процесу та художніх творів. Поява нової методології, в т. ч. й нової філософської системи – філософського ідеалізму.
- Інтелектуалізм творів і його творення глибинного «коду» як специфіки художньо-образного мислення.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Неологія і неографія»

Мета: набуття теоретичних знань та формування практичних навичок, необхідних для аналізу, систематизації та нормативної оцінки інноваційних явищ і процесів в українській та інших мовах, що дасть змогу інтерпретувати вияви динаміки на різних рівнях мови, лексикографічно їх опрацьовувати й залучати до наукової діяльності під час формування джерельної бази дослідження.

Предмет: базові мовознавчі теорії структуралізму та постструктуралізму, еволюційні теорії розвитку мовних систем, теорії мовних змін, міжмовних контактів, які в сучасному інформаційному суспільстві є магістральними напрямками розвитку мовознавчої науки.

Зміст курсу:

- Категорія *нового* в лексико-семантичній системі мови. Поняття «інновація» в мові. Неологія як лінгвістична наука. Об'єкт і предмет дослідження. Термінологія неології.
- З історії фіксування та вивчення нових слів. Світові центри неології. Основні етапи становлення і розвитку української неології.
- Лексика української мови з погляду її вживання. Активна і пасивна лексика української мови в різні періоди її розвитку. Характер змін у лексичному складі української

мови за останнє десятиріччя ХХ – перші десятиліття ХХІ століття; зовнішні та внутрішньомовні чинники таких змін.

- Неографія як галузь неології та лексикографії (теоретичної та практичної). Способи і методи відстеження змін у лексичному складі мови (джерела матеріалу, прийоми опрацювання, опису, укладання покажчиків, система спеціальних позначок і ремарок).
- Нові слова та їхні типи в лексичній системі української мови. Зміст понять «неологізм» і «оказіоналізм», їхні характерні ознаки.
- Тематичні групи нової лексики української мови. Співвідношення національного й інтернаціонального у складі нової лексики. Поповнення лексики української мови внаслідок запозичень. Шляхи проникнення іноземних слів і їхнє освоєння українською мовою. Проблема вживання запозиченої лексики.
- Збагачення лексичного складу української мови у процесі словотворення. Способи творення нових слів. Семантичні неологізми в лексичному складі української мови та їхня характеристика. Причини формування нового значення слова.
- Нові слова та їхнє відображення у словниках української мови. Словники нових слів. Способи опису нової лексики у словниках нового типу. Перший інтегральний словник нової лексики.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Славістика в персоналіях»

Мета: формування необхідних теоретичних знань та практичних знань і навичок, які дають базові уявлення про розвиток славістичної наукової парадигми через конкретні персоналії та формування системного уявлення про сучасний стан славістичної науки загалом.

Предмет: наукова діяльність у галузі славістики конкретних персоналій іноземних та українських науковців.

Зміст курсу:

- Оволодіння досвідом конкретних персоналій і їхнім внеском у філологічну науку слов'янських країн Європи.
- Погляди славістів на слов'янські мови на межі ХVІІІ–ХІХ ст.
- Віденська славістика: В.Копітар, Ф.Міклошич, В. Ягич та ін.
- Славістика періоду слов'янського національного відродження.
- В.Ягич і славістика. Наукові видання за редакцією В.Ягича.
- З історії української славістики: І.Франко, О.Потебня, І.Свенціцький та ін. персоналії.
- Сучасні українські славісти.
- Славістика в сучасних європейських країнах.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Теорія фольклорних жанрів»

Мета: комплексне представлення актуальних питань жанрознавства як важливої галузі фольклористики; висвітлення особливостей окремих генологічних одиниць усної словесності в контексті жанрової системи фольклору; розгляд найважливіших понять і термінів, якими оперує сучасна фольклористична генологія; вироблення практичних навиків жанрознавчого аналізу фольклорних текстів.

Предмет: жанр як типологічна одиниця усної словесності; жанрова система українського фольклору; фольклористичні жанрознавчі студії українських і закордонних учених.

Зміст курсу:

- Категорія фольклорного жанру. Жанр як типологічна одиниця фольклору. Проблема дефініції. Діалектика сталості й змінності жанру. Синкретична природа жанру. Рід, жанр, різновид: критерії розмежування. Чисті й дифузійні жанри.
- Жанрова система фольклору. Рушійні сили жанрового руху. Генологія як галузь фольклористики. Генологічні теорії. Принципи структуризації та диференціації.

- Жанри календарно-обрядової народної поезії. Колядки та щедрівки: критерії розмежування. Зв'язок колядок і щедрівок із обрядом. Твори світського (колядки) та релігійного (коляди) змісту. Регіональні особливості розвитку колядкової традиції. Принципи диференціації веснянок і гаївок. Змістово-тематична та художньо-виражальна своєрідність веснянково-гаївкового репертуару. Інші жанрові різновиди весняно-літнього циклу календарно-обрядової поезії.
- Жанри родинно-обрядової народної поезії. Весільні пісні як складова весільної драми. Тематичний діапазон весільної пісенності. Жанрові модифікації весільних пісень. Принципи класифікації весільних пісень. Жанрова своєрідність хрестинних пісень і їхній зв'язок із іншими генологічними одиницями фольклору. Жанр похоронних голосінь: тематика, проблематика, композиційний уклад. Особливості виконання. Імпровізаційність голосінь. Зв'язок похоронних голосінь із іншими фольклорними жанрами.
- Критерії ідентифікації історичних пісень. Історія жанрової номінації (пісні про громадські справи, політичні пісні). Класифікація історичних пісень. Тенденції розвитку історичної пісенності. Історичні пісні в міжжанрових взаємозв'язках.
- Жанрова своєрідність дум. Диференціація дум та історичних пісень. Історія виникнення терміна «дума». Основні підходи до вивчення дум.
- Жанрово-стильові особливості балади. Еволюція жанру. Своєрідність баладного матеріалу. Родові співвідношення у баладі. Проблема дефініції жанру. Національна специфіка української балади. Фольклорна та літературна балади.
- Казкова фольклорна проза. Народна казка. Основні теоретико-методологічні підходи до аналізу казки (міфологічний, антропологічний, міграційний, порівняльно-історичний). Композиційні елементи казки. Етнічне та загальнолюдське в казках. Казка в системі жанрів фольклорної прози. «Інкрустаційні» елементи в казках (пісеньки, загадки тощо). Історія дослідження жанру. Класифікація народних казок. Поетика української народної казки.
- Неказкова фольклорна проза. Легенди. Перекази. Оповідання. Жанрова диференціація неказкової фольклорної прози. Історизм фольклорної прози. Меморати, фабулати, оповідання-долі. Роль оповідача в науковій рецепції фольклорної прози.
- Жанрова своєрідність паремій. Мала фольклорна проза. Історія вивчення паремій: проблема генологічного окреслення. Видове розмежування паремій: прислів'я, приказки, вітання, побажання, прокльони, порівняння, прикмети, примовки, казкові вислови, каламбури тощо. Генеза жанру. Поетика прислів'їв і приказок. Впізнавані жанрововизначальні риси загадок. Загадка в контексті малої фольклорної прози. Паремійні атрибути загадок. Класифікація народної енігматики. Загадка і метафора. Поетика загадок.
- Український народний анекдот: категорії комічного. Еволюція жанру. Композиційні особливості жанру. Функція кінцевого пуанту в анекдоті.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Літературознавчі концепції в Україні (друга половина XIX – початок XX століття)»

Мета: дати комплексний аналіз розвитку українського літературознавства II пол. XIX – поч. XX ст., ознайомити аспірантів із основними теоретичними концепціями розвитку науки про літературу Наддніпрянщини та Галичини.

Предмет: осмислення дискусій українських учених і літераторів, котрі досліджували літературний процес в Україні та поза нею; з'ясування шляхів розвитку української науки про літературу в контексті пошуків європейського літературознавства XIX – поч. XX ст.

Зміст курсу:

- Основні етапи розвитку теоретичної літературознавчої думки в Україні.
- Міфологічне літературознавство та його роль у вивченні українського фольклору.
- Біобібліографічні пошуки в українській науці про літературу.
- Роль культурно-історичної школи у становленні та розвитку історії літератури як окремої галузі наукового знання.

- Значення психологічних пошуків у літературознавстві та роль цієї школи в дослідженні літературного твору.
- Філологічний метод у науці про літературу та його роль у вивченні літературного процесу.
- Принципи формального методу у вивченні літератури та його застосування в літературознавстві.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Педагогіка вищої школи»

Мета: формування системи теоретичних знань і практичних умінь організації освітнього процесу, педагогічної спрямованості й особистісної концепції викладацької діяльності у вищій школі.

Предмет: філософія вищої освіти, педагогічна діяльність викладача вищої школи як система, організація освітнього процесу у вищій школі.

Зміст курсу:

- Теоретико-методологічні засади організації освітнього процесу у вищій школі.
- Мета, функції педагогічної діяльності, обов'язки викладача вищої школи.
- Науково-педагогічні, моральні цінності викладача.
- Система умінь педагогічної діяльності викладача у вищій школі.
- Складові, засоби педагогічної техніки, невербальної поведінки викладача.
- Особливості, напрями організації діалогічного спілкування зі студентами.
- Організація педагогічної взаємодії відповідно до індивідуально-типологічних особливостей студентів (типу темпераменту, виду інтелекту, стилю навчально-пізнавальної діяльності, типу соціальної поведінки).
- Критерії професійної етики, педагогічного такту викладача.
- Особливості, методи, прийоми емоційно-виховного впливу на поведінку студентів.
- Шляхи, способи вирішення проблем дисципліни та конфліктів зі студентами.
- Структура, психолого-педагогічні аспекти організації навчально-пізнавальної діяльності студентів.
- Формування наукових понять, практичних умінь і навичок студентів.
- Сучасні стратегії, методи навчання студентів.
- Структура, зміст, процес організації лекції, практично-семінарського заняття, самостійної роботи студентів.
- Шляхи формування позитивної мотивації навчання студентів.
- Норми, критерії оцінювання знань, умінь студентів, організація зворотного зв'язку в навчальному процесі.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Методологія підготовки наукової публікації»

Мета: формування необхідних теоретичних знань про наукове мовлення, конвенції, жанри наукової комунікації та практичних навичок продукування різних типів наукових текстів.

Предмет: написання наукових текстів різних жанрів.

Зміст курсу:

- Основні конвенції наукової культури.
- Наукометричні бази фахових видань, індекси цитування.
- Диференційні ознаки наукового та науково-популярного стилів.
- Жанри англійського наукового мовлення, їхні особливості в зіставленні з українськими.
- Формальні правила семантичних і текстових моделей породження висловлювань, притаманних науковій сфері.
- Характеристики мови, метамови та графічної метамови науки.

- Лексичні, морфологічні та синтаксичні особливості наукових текстів.
- Структура та композиція наукових праць різних видів.
- Норми та правила цитування.
- Підходи та принципи редагування і саморедагування наукового тексту.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Психологія вищої школи»

Мета: формування знань про психологічні особливості діяльності студентів і викладачів у межах навчально-виховного процесу та практичних психологічних умінь і навичок, необхідних для розробки ефективних методик викладання, результативного використання властивостей пізнавальних психічних процесів і особистісних якостей студентів для досягнення навчально-виховних цілей у вищій школі.

Предмет: суб'єкт-суб'єктні стосунки учасників навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі, психологічні особливості викладача та студента в їхній розвитковій взаємодії.

Зміст курсу:

- Вища освіта як предмет психологічного аналізу. Предмет, завдання та методи психології вищої школи.
- Вікові особливості студентської молоді.
- Психологічні засади управління навчальним процесом у вищій школі.
- Діяльність студента, діяльність викладача.
- Мотивація діяльності студента і викладача. Вивчення навчальної мотивації студентів.
- Вища школа як інститут соціалізації людини. Особистість студента і викладача.
- Індивідуальні особливості студента і його адаптація до навчання у вищому навчальному закладі.
- Пізнавальна діяльність студентів. Навчальні стилі, дослідження різних типів навчальних стилів і їхня корекція.
- Психологічні теорії як підґрунтя сучасних методик викладання у вищому навчальному закладі. Застосування психологічних теорій для створення ефективних методик викладання у вищому навчальному закладі.
- Роль переживань і вольових процесів та якостей особистості в навчальному процесі у вищому навчальному закладі.
- Спілкування у вищому навчальному закладі. Вироблення навичок ефективного спілкування. Психологічні засади інтерактивного навчання.
- Планування часу та кар'єри студентів і викладачів.
- Формування та розвиток студентської групи, її роль у навчальному процесі.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Підготовка науково-інноваційного проекту»

Мета: формування необхідних теоретичних знань про жанр наукового проекту і практичних навичок підготовки та подання наукових проектів у галузі лінгвістики.

Предмет: провідні характеристики наукових проектів; методи та принципи підготовки і написання наукових проектів у галузі лінгвістики.

Зміст курсу:

- Ідеологія та епістемологія сучасного гуманітарного знання. Провідні особливості наукової комунікації в умовах глобального контексту.
- Шляхи та принципи вибору теми наукового проекту.
- Мета, ідея та робочі гіпотези проекту, основні завдання і їхня актуальність.
- Конкретизація теми наукового дослідження та визначення його теоретичних основ.
- Загальнонаукові методи лінгвістичних досліджень. Роль гіпотези в наукових дослідженнях. Спеціальні методи лінгвістичних досліджень.

- Підхід і вимоги до новизни. Методи, засоби й особливості досліджень у межах науково-інноваційних проектів.
- Передбачення наукових результатів і попередня оцінка їхнього наукового та суспільного значення.
- Доробок і досвід авторів за тематикою проекту.
- Фінансове обґрунтування витрат для виконання проекту.
- Науковий проект як жанр наукової комунікації: комунікативно-прагматичні та структурно-композиційні характеристики.
- Мова та стиль наукових проектів. Промоційність і персуазивність як інгерентні характеристики текстів наукових проектів.
- Заявка на грант як макрожанр наукової комунікації та її складові.
- Системи пошуку, аналізу та використання наукової інформації при підготовці наукових проектів.
- Таймінг і етапи підготовки та написання наукових проектів.
- Провідні грантодавці та донори досліджень лінгвістичного й лінгводидактичного спрямування.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Інформаційні технології та програмування»

Мета: формування системи базових знань сучасних інформаційних технологій із елементами програмування за програмою наукової підготовки аспірантів; отримання знань про можливості сучасних комп'ютерів щодо практичного застосування; вивчення методів практичного використання стандартних засобів операційної системи комп'ютера; вивчення методик організації науково-педагогічної роботи з використанням комп'ютерів.

Предмет: математичні та системні принципи будови комп'ютерів сучасного рівня; програмування як метод розв'язування задач; операційна система комп'ютера та прикладні засоби використання; методи редагування текстових документів із елементами програмного опрацювання; табличне та графічне зображення даних наукових досліджень і програмування автоматичного аналізу; організація баз даних і систем забезпечення роботи з базами даних; планування та створення комп'ютерних презентацій із елементами програмованого керування; прикладні аспекти роботи у глобальній і локальній комп'ютерній мережі.

Зміст курсу:

- Математичні та системні принципи будови сучасних комп'ютерів.
- Дискретно-математичні основи моделювання методів наукових досліджень.
- Алгоритм і його властивості. Декомпозиція алгоритму на базові елементи прикладного засобу виконання.
- Операційна система комп'ютера та прикладні засоби використання. Організація взаємодії користувача з комп'ютером.
- Методи редагування текстових документів.
- Автоматизація опрацювання тексту на основі алгоритмів і елементів програмування.
- Табличне та графічне зображення даних наукових досліджень, використання електронних таблиць для розв'язування типових задач.
- Бази даних і їхнє застосування.
- Планування та створення комп'ютерних презентацій.
- Глобальні та локальні комп'ютерні мережі.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Інтелектуальна власність і трансфер технологій»

Мета: формування теоретичних знань і практичних навиків, які дозволяють опанувати основні засади інституту інтелектуальної власності, вивчити правове регулювання та позиції

судової практики щодо особливостей розгляду судових справ цієї категорії, вирішувати конкретні юридичні ситуації.

Предмет: теоретичні основи виникнення прав інтелектуальної власності, засади їхнього здійснення та захисту, характеристики основних інститутів інтелектуального права (авторське право, патентне право, засоби індивідуалізації товарів і учасників, договори про передання майнових прав інтелектуальної власності).

Зміст курсу:

- Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності.
- Зміст прав інтелектуальної власності.
- Авторське право та суміжні права.
- Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
- Право інтелектуальної власності на торговельну марку.
- Право інтелектуальної власності на комерційне найменування.
- Право інтелектуальної власності на географічне зазначення.
- Право інтелектуальної власності на інші об'єкти інтелектуальної власності.
- Захист прав інтелектуальної власності.
- Передання майнових прав інтелектуальної власності.
- Державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій.
- Регулювання відносин інтелектуальної власності у країнах ЄС та США.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.

«Інновації та підприємництво»

Мета: формування комплексу знань і навиків розроблення, впровадження інновацій та управління інноваційними процесами в підприємстві.

Предмет: закономірності, принципи та чинники розвитку інноваційних процесів у підприємницькій діяльності.

Зміст курсу:

- Інновації та економічний розвиток. Теоретичні основи інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва.
- Основні категорії, принципи та методи управління інноваційною діяльністю суб'єктів підприємництва.
- Суть, етапи й інструменти організації інноваційного процесу в підприємстві.
- Формування та розвиток інноваційних бізнес-моделей. Інноваційні бізнес-проекти.
- Джерела та методи фінансування інноваційної діяльності.
- Інформаційно-аналітична база та показники моніторингу інноваційного розвитку суб'єктів підприємницької діяльності.
- Організаційні форми впровадження інноваційних проектів (технопарки, технополіси, бізнес-інкубатори). Ринок інновацій і його інфраструктура.
- Державна підтримка та регулювання інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва. Національні інноваційні системи.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспіранти вивчають предмет на другому курсі навчання.